

L'ESQUEJELLA

DE LA TORRATXA

BARCELONA, 21 DE JUNY DE 1912

Núm. 1747 — ANY XXXIV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims — Atrassats: 20

LA PROPAGANDA

Com que ja tenen permís per' fer cine, les iglesies aviat se faran, a mort, pels carrers la competència.

CRÒNICA

L'IGLESIAS, CONFERENCIANT

EL GENI DEVALLA AL POBLE—EL MÉS SABERUT
Y AIXERIT—EL CULPABLE DEL FRACAS—L'OR
D'EN FRANQUEZA—¡ANEM EN COMPTE AB LES
MANGUERES!—DON IGNASI, EL CONQUISTADOR

Una vegada més ha fet sentir l'Ignasi Iglesias la seva veu en una conferència cursi; tan cursi, al menys, com la majoria dels seus drames.

Ha predicat l'Iglesias combatent an els qui suposa ell enemics del Teatre Català—contraris de la passada gestió del «Sindicat» hauria pogut dir, però no li convenia,—contra els quals ha disparat, com vulgarment se diu, ab bala rasa.

Pera *reventar d'un cop*, pera treure lo que *duia al pap*, no ha vacilat l'Iglesias, que es vanitós y soperb com un gall de panses, en descendir de les alsaries en que preté romandre al terreny de la xafarderia, impropia d'un autor que's té per eminent. Tot y dientse a sí mateix sabí y geni nacional, ha caigut l'Iglesias en el pecat imperdonable que suposa escatir si està la raó de part del «Sindicat» o dels que li han fet la guerra, valentse d'un llenguatge gens apropiat a la representació que preté ostentar.

La conferència del C. N. R. de Gracia ha estat pitjor que *Flors de Cingle*...

Descomptat en Bonavia, no veiem, entre'ls defensors a *outrance* del «Sindicat», una persona a la qual li estés bé el donarla.

***

Lo ridicol de la conferència, lo verament infantil del discurs, està en la part dedicada per l'Iglesias a alabarse a sí mateix. No recordem que hi hagi exemple d'una portuguesa conssemblant.

L'Iglesias, que al cap d'avall es un bon noi, que ab el temps, y de no moures de Sant Andreu, hauria, potser, arribat a fer un regular paper davant del món, se queixa, avui, de la desconsideració ab que diu que's tracta a un home que, com ell, ha vist traduïda y publicada una obra seva en un diari parisenc—no pas cap *revista*,—diari que s'ocupa, boi exclusivament, de coses de teatre.

Com si no n'hi hagués prou ab les vegades que, parlantnos de lo mateix, ens han aixordat els seus amics, ha volgut l'Iglesias fregarnos pels bigotis aquest honor alcançat per ell, y que demostra la facilitat ab que'l nostre dramaturg il·lustre s'acontenta.

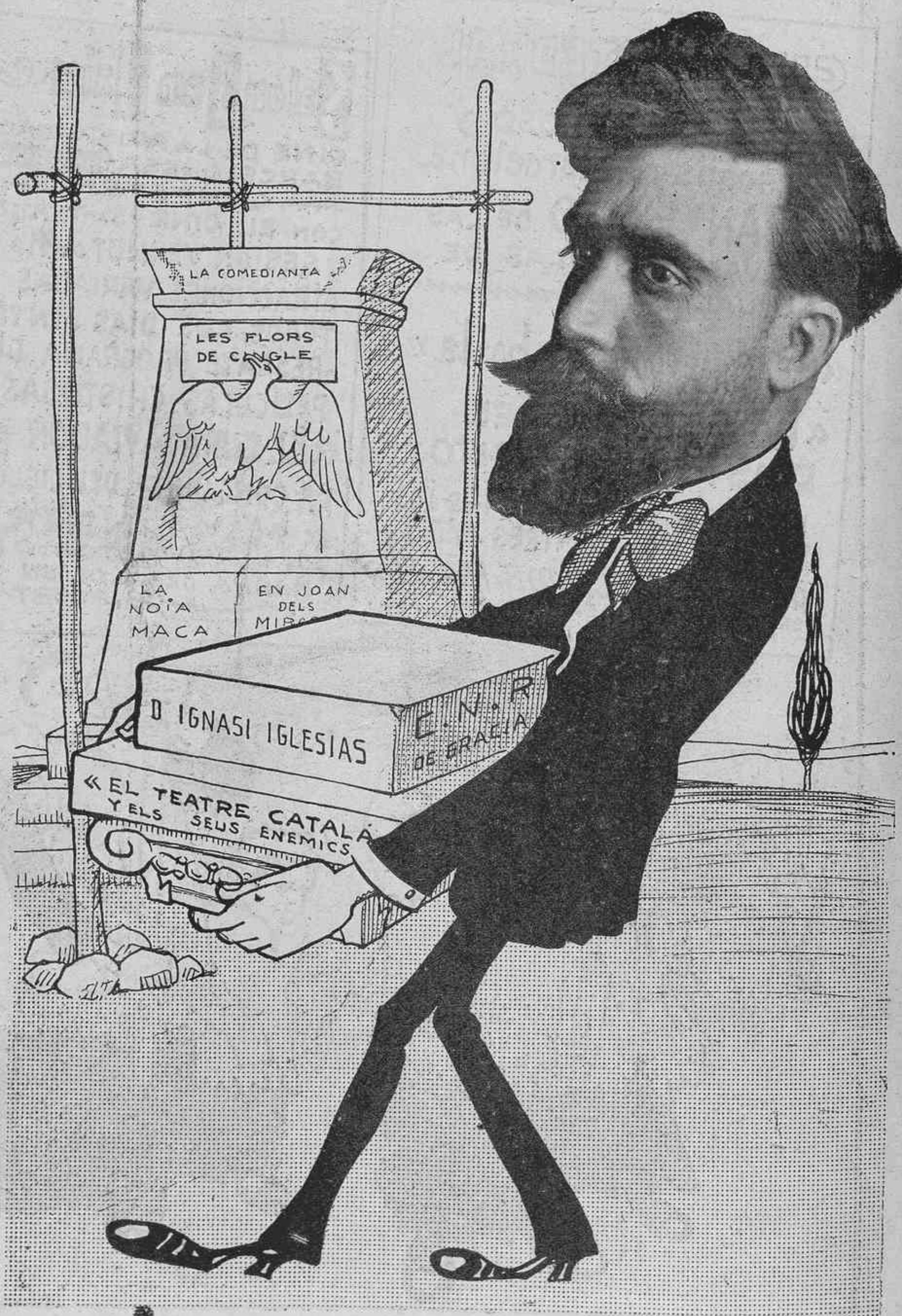
Els qui estem en el secret de certes coses, els qui no necessitem, pera darnos il·lustre, de les noves de quarta o quinta mà, sa-

bem de sobres el valor que té aquet triomf, tan remenat, de l'Iglesias.

Com sabem que, fa sols dos mesos, publicà el mateix *Comèdia la María del Carmen*, estrenada a l'«Odeón», a l'«Odeón», cal ficarshi bé, al segon escenari de Fransa, sense que les plomes que tan amatentes han sigut a escampar el nom de l'Iglesias, tinguessin, en aquella ocasió, un pietós record pel gran català y eminent autor dramatic Feliu y Codina, qui alcançà, entre altres merits, el de viure en època en que'ls *ecos* no s'havien fet de moda.

***

Ens es materialment impossible seguir pas a pas a l'Iglesias en aquet bombo formidable que, cobrintse ab la bandera del Teatre Català, a sí mateix s'ha propinat.

AIXECANTSE EL MONUMENT

—An aquet pas, me sembla que no trigaré gaire a veureme'l fet.

L'Iglesias, primer responsable del fracàs del «Sindicat», veurà, ab el temps, com som nosaltres y no ell els qui en aquest assumpte estém en lo cert.

Ab la major bona fè del món, guiats pel desitg de veure com el «Sindicat» se corretgia, criticarem el que, pera comensar, escullissin els seus directors una obra francament dolenta com ho es *Flors de Cingle*, segons manifestació de la crítica a l'esser estrenada a La Garriga.

Reproduintla a «Eldorado» se guanyà el «Sindicat» la primera censura de l'opinió. Un xic per compromís, una mica per patriotisme y per una consideració que l'Iglesias no ha agrait, s'abstingueren els crítics de donar parer sobre l'obra y l'oportunitat d'elegirla pera l'inauguració.

Els més entusiastes convingueren en que al *bosc d'en Tarrés* eren el color, la llum, la sana alegria dels excursionistes, la bellesa del lloc, la frondositat del bosc, la guapesa de les espectadores, lo accessori, en fi, lo que de debò havia triomfat. L'obra, la producció del dramaturg—digueren—no resisteix el més lleu anàlisis.

Cegats per la soberbia, y per aquet culte personal que tants disgustos ens ha donat y ens reportarà encara a tots, passà *Flors de Cingle* a les taules d'«Eldorado», mantenintse en elles per espai d'una quinzena.

Ni dutes a posta pera allunyar als espectadors. La punyalada a la temporada sigué mortal. Creguerem, per uns dies, que era en Franqueza, l'inspirador del «Sindicat».

Al final del seu parlament repetí l'Iglesias lo que digué, fa uns mesos, a l'iniciarse l'idea de fundar el «Sindicat». Això es: que si, pera donar representacions del teatre de la terra, ve un dia que no disposi de local, oficiarà al mitg del carrer; lo que significa unes ganas tremendes de fer el fatxada y de parlar perquè sí.

Més serens, més entenimentats y menys pretensiosos que'l *pseudo* poeta dels humils, sabem nosaltres que no tenen, aquestes paraules seves més alcans que'l de voler fabricar una frase melodramàtica o un latiguillo retoric.

De lo contrari, diriem a l'autor d'*El cor del poble* que les mangueres de regar hi són per quelcom a l'Ajuntament...

L'Iglesias, dominador, absolut, en comptes de presentarse al public del Paralel en qualitat d'amic, de germà, parla insolentment de *conquistarlo*, insultantlo abans de coneixe'l. Diu que està *viciat per innobles espectacles*.

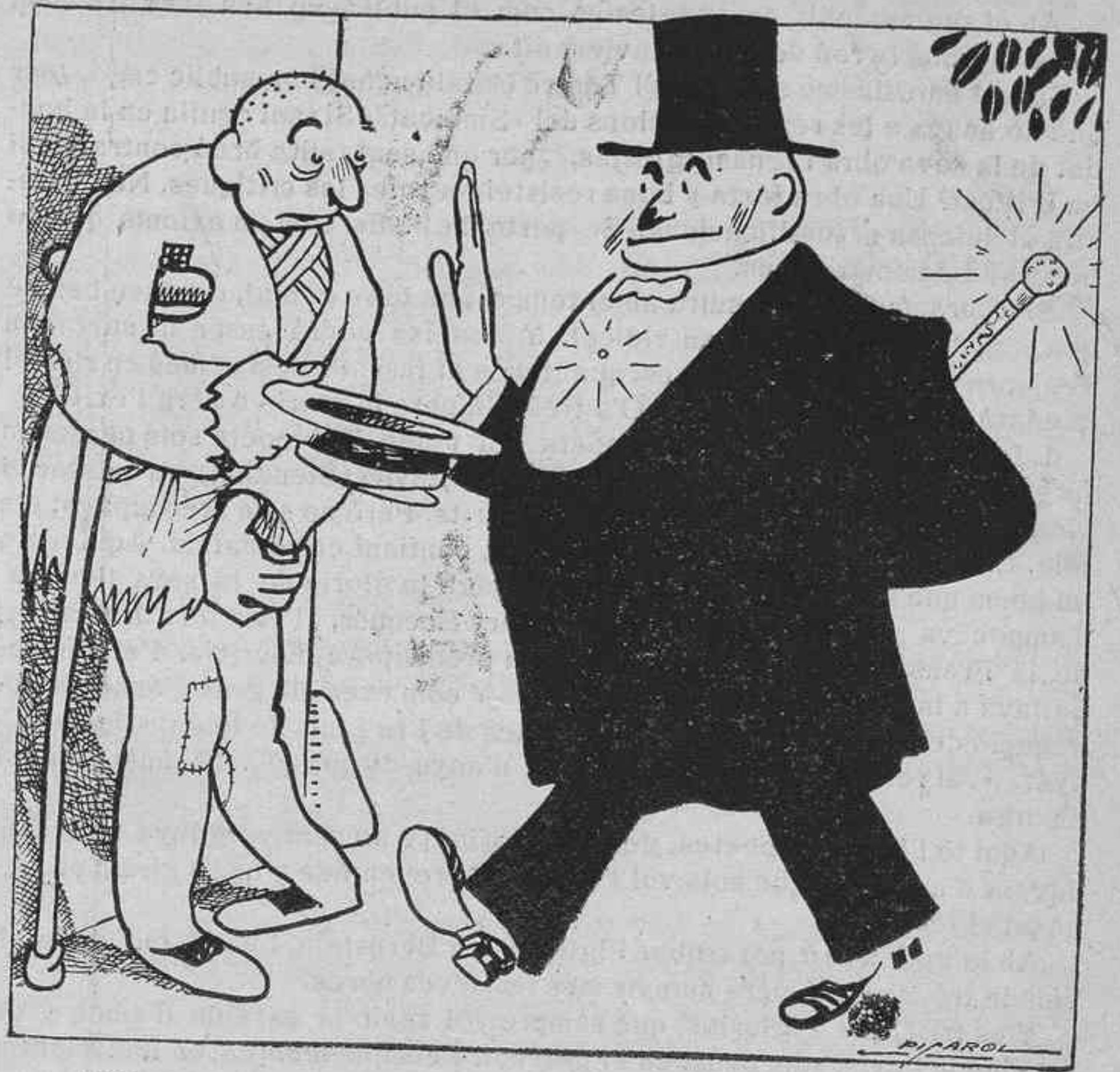
Ab perdó de l'Iglesias, hem de dir que no'ns sembla aquet medi el més apropiat pera arribar a captarse la simpatia y amistat d'un public desconegut. No creiem, tampoc, que, ab tot y la dita de l'Iglesias, sigui el public del Paralel ni més ni menys que'ls altres publics...

Pera parlar al public del Paralel ab aquet tò, y en el cas de que certa mena d'espectacles l'haguessin *viciat*, caldria que, en materia de responsabilitats, tinguessin tots els homes del «Sindicat» ben neta la consciencia...

Deixem les coses, per avui.

Temps y ocasió tindrem pera parlar de tot, ja que, apartantse del seu dever, s'entossudeix el «Sindicat» en no plegar, malgrat l'haverli girat el poble l'espatlla.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

L'ALMOINA

—Una gracia de caritat, per un pobre pare de familia que ha tingut un atac de feridura.
—Esteu ferit, sí, però no esteu *ferit de Melilla*...

TORNEMHI

Som francs y sincers. Diemho clar. Sentim recansa. Ab enuig tornem a parlar del «Sindicat d'Autors del Teatre Català». Teniem liquidada aquesta qüestió desde'l primer dia. Mes, pera justificar els fracassos d'una vergonyant campanya teatral, s'han volgut agombolar totes les responsabilitats sobre'l nostre cap, presentantnos com facinerosos enemics de l'art patri y de les manifestacions de l'ànima catalana.

La conferència de l'Ignasi Iglesias ha vingut a rependre'ns de nou, en el retiro de la nostra vida. Les estridencies ilusories del conferenciant, clamant contra nosaltres y procurant que no florís en la seva boca l'escardot del nostre nom; els crits de la munió, increpantnos, poden venir a trencar la més perfecta calma y la més dolça de les serenitats.

Acabavem de retornar d'un lloc molt quiet, banyant l'esperit ab el suau repòs de la solitud, quan va aturdirnos la barroera cridoria. ¡Y si sapiguessiu quin mal efecte fà veure reflectada, en l'espill puríssim de la serenor, la mueca pobra dels flacs d'esperit! ¡Quina recansa, quina compassió més planyívola! ¿Y còm no sentir-la? El tros de poble, aquell que cridava ubriac contra'ls fantastics enemics del Teatre Català, no's donava compte de que era un dels principals responsables del desastre. Si la meitat de la meitat d'aquet public que aplaudia a l'Iglesias hagués tingut cura, o entusiasme, o vocació, d'anar a aplaudir l'obra dels dramaturgs catalans, hauria revifat la temporada agonitzant del Teatre. Y el propi conferenciant, tenint consciencia de la seva obra, podia sapiguer que també n'era un dels principals enemics. Deixant d'inaugurar la temporada del «Sindicat» ab obra feble com *Les Flors de Cingle*—quina poca consistencia va quedar demostrada en l'assaig de La Garriga,—sacrificant tot orgull, tot amor propi, com home d'esperit y de talent, posant de relleu, aixís, tot el noble desinterès y tot el generós entusiasme per la vida del Teatre Català, tal volta no hauria vingut el ridicol fracàs, la mort ignominiosa, d'un «Sindicat» que passa la vida sense profit y desapareix sense pena ni gloria.

Si el public tingués més afició al teatre que a la conferència, si el dramaturg tingués més cura dels seus drames que del què diran, altra hauria sigut la sort del «Sindicat d'Autors». Inventar enemics es molt còmodo; crearse'ls tampoc es gens difícil. Però hem de dir ab tota llealtat que, ni creantse enemics, ni inventantlos, s'ofega un teatre, quan neix ab entusiasme. Y que ab totes les amistats no se li dona vida, quan neix raquitic, com flor d'estufa. Ni totes les prèdiques hagudes y per haver donaran més consistencia a *Flors de Cingle*—equivocació deplorable,—ni tots els clams y planys podran revestir de grandesa l'impotencia.

Més hauria fet ab un bon drama, l'Ignasi Iglesias, pera el «Sindicat» que presideix, que ab cent conferencies contra nostra persona. Y més eloqüent fora el gest d'un public que và silenciós y ab vocació al teatre, que totes les explosions de cridoria malsana.

Ab el seu procedir, tant l'Iglesias com el public, no han fet altra cosa que donarnos la raó de quant havíem dit.

Si tant entusiasme sent pera'l Teatre Català aquet bon public cego, ¿per què no anava a les representacions del «Sindicat»? Si tant confia en la bondat de la seva obra l'Ignasi Iglesias, ¿per què sent tanta braó contra qui li va criticar? Una obra forta y bona resisteix a totes les crítiques. No necessita ni defensa ni justificacions. Se porta l'oli. Es com un axioma que no necessita demostracions.

Si *Flors de Cingle* resulta ab el temps una obra genial, cregueu ben bé que nosaltres quedarem en ridicol. Y aqueixa podrà esser la saborosa venjansa de l'autor. Si no ho es, quant més hi fassi l'Iglesias més en ridicol quedarà. No hi hà terme mitg. O's treballa pera la gloria o pera l'exit.

L'Iglesias se presenta com a poeta del poble. Tot poeta sols pensa en la gloria y prescindeix de l'exit. L'Henry Beyle (Stendhal) va passar la vida sense que ningú fes cas dels seus escrits. Però no se'n preocupava; els feia. Llensava les fulletes per la finestra, confiant en sí mateix. Aquí teniu un home que no treballava per ell, sinó pera la gloria de la seva llengua. Tampoc va esser lloiat per l'exit l'Henry Becquer, el més fort dramaturg de la Fransa contemporània. Y no se'n preocupava. Escrivia. Perquè treballava a la major gloria del seu teatre. Y com exemple gros d'aquesta abnegació de sabiduria, resten les paraules de Fra Lluís de León: «Decíamos ayer...», al relligar la càtedra, després d'anys de presó... Ni una paraula amarga.

Aquí té l'Iglesias, poetas, gent de gloria. ¡Y no sent vergonya de cridar davant d'un public que sols vol l'esperit de reventada y que's gira d'esquena an el teatre!

Ab la gent d'*elit* pot trobar l'Iglesias en Bernstein, l'habil, que crida ab vèu de trò, sempre, pera munyir més les seves obres.

Y es trist que l'Iglesias, que sempre vol tenir la paraula d'amor y de poesia als llavis, sols pensi en el procedir dels que *munyen*, en lloc d'imitar el modo d'esser dels que *fan*.

Si l'Iglesias no hi tingués part en aquet teatre y sortís a la defensa seva, atacant al poble que's retreu, admirariem el seu gest. Però ha sigut part massa interessada perquè tinguin credit les seves paraules.

Una conferencia de despit no té cap valor. Es inutil demostrar el perquè d'un fracàs. No s'hi cansi. No s'embaumen *Flors de Cingle* ab la cridoria.

ROMÀ JORI

Consells a l'Ignasi Iglesias

A tot'hora que us disposeu a parlar o a escriure, penseu que, tenir el cor als llavis o posarse'l a la punta de la ploma, no vol dir tenir raó.

□ □

Si no tinguessiu l'afany de *tocar calé*, venentvos a un preu alsat les obres abans d'estrenarse, no us passaria lo de *Les Garces* y *Els Vells*, que varen donarvos una escassa renda, en comparació als guanys dels empresaris.

Y tampoc tindrieu remordiment de consciencia, al pensar que *La barca nova*, *La Comedianta*, *La noia maca* y tanques altres, han perjudicat a les empreses que us han donat per elles una renda... igualment desproporcionada a l'inversa.

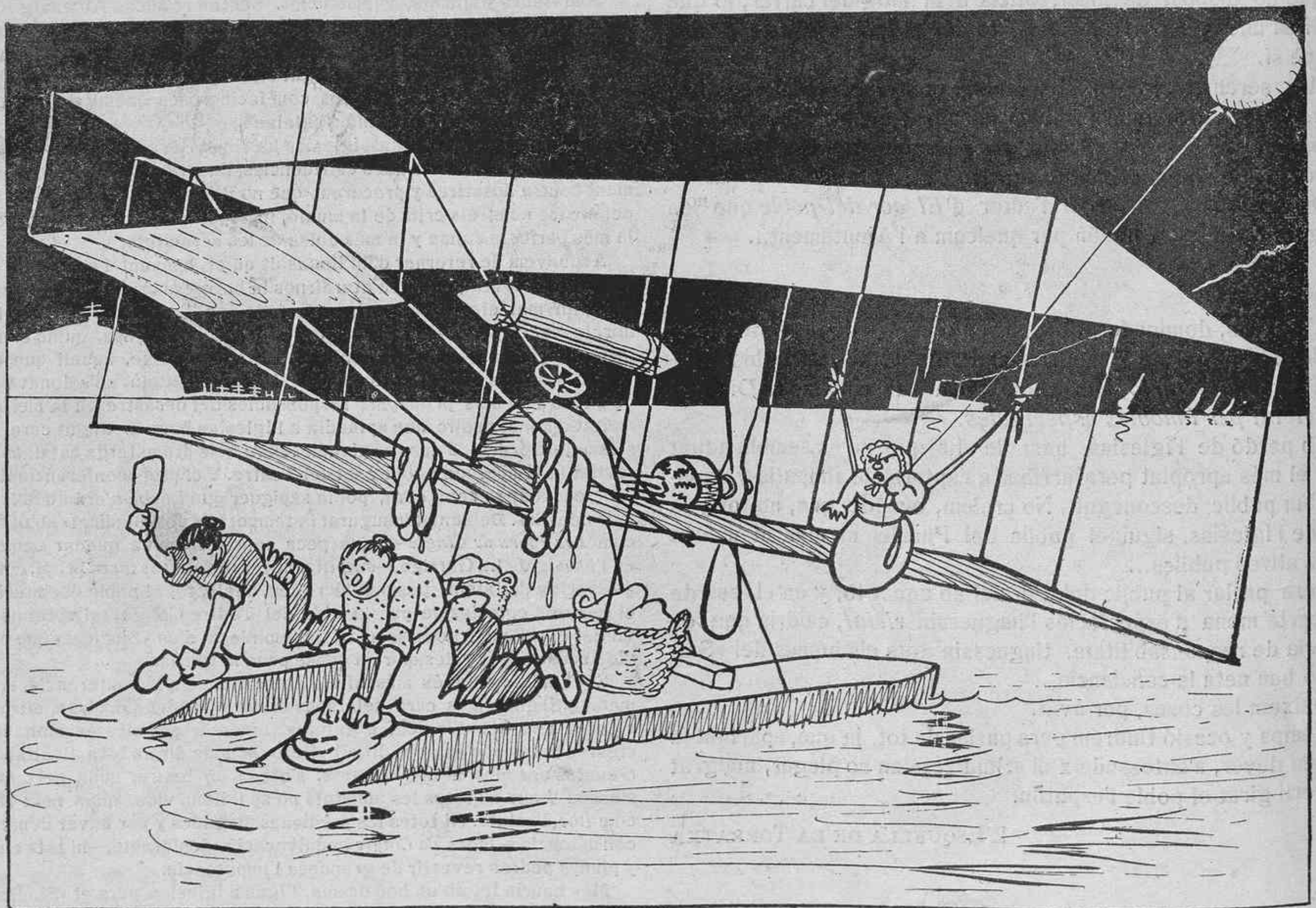
□ □

Això que heu fet d'encararvos ab els ciutadans y renyarlos perquè us han abandonat, això es ser *futurista*. Però en Marinetti, més sincer, en vostre lloc, no hauria parlat de *Nausica* allà ont volia dir *Flors de Cingle*.

Per això, perquè ignora aquet secret vostre, an en Marinetti, avui, ja quasi el tenen més per vegetarià que per futurista, degut a l'arrepleg de llegum que li proporcionen les conferencies *guerreres*.

□ □

L'imparcialitat ens obliga a confessar que en la conferencia vareu dir coses substancioses y ben dites, però que lo millor y lo més encertat que podieu haver dit us ho vareu deixar al pap.

L'HIDRO-AEROPLÀ

Les primeres en aplicarlo a l'industria seran les bugaderes, pera rentar quan toqui a l'aigua...

Lo millor y lo més encertat hauria sigut aquesta frase:
«¿Per què'ls benemerits ciutadans que avui demostren tant entusiasme no venien a omplir, un dia a la setmana, al menys, la deserta platea d'«Eldorado»?»

□ □

Recordeuvos en tots els moments de les sàbies paraules del vostre venerable amic y company Angel Guimerà: «No us enfadeu; sobre tot, no us enfadeu, Iglesias». Un home enfadat no més agrada... en fotografia.

□ □

Quan exerciu d'orador, feu sempre'ls possibles de no haver de parlar, ni de lluny ni d'aprop, ni obligadament ni voluntariament, de la vostra persona. El parlar d'un mateix es lo que menos interessa a l'auditori, ab l'aggravant de que això vos pot tirar el castell de la modestia per terra.

□ □

Obreu y parleu de manera que la gent no s'arribi a pensar mai que confoneu el títol de «poeta del poble de Catalunya» ab el de «poeta d'El Poble Català».

□ □

Poseu cura en no dir mai més allò de que «Si no tinc teatre, faré comedia al mitg del carrer». Apart de que es de pessim gust el repetir conceptes vulgars, un ex-regidor hauria de comprendre que'l projecte es, més que temerari, impossible, perquè va contra les Ordenances Municipals.

□ □

Feu y digueu, però deixeu fer y deixeu dir també als altres. Penseu que, aixís com aixís, al cap d'avall ha de venir la selecció dels fets y de les paraules.

□ □

No insistiu gaire en la vostra mania de voler conquistar els *suburbios*. Recordeu que ara fa quinze anys en Doys ja us va treure el sobrenom d'*Ibsen de las Afueras*. Del mateix modó que ara el public us l'ensenya de la Plassa de Catalunya al Paral·lel, després «pera donarvos gust» pot enviarvos del Paral·lel a l'*Aeródromo*, única manera, potser, d'*enlairar* degudament el negoci del Sindicat.

□ □

Si us teniu per artista y poeta y autor dramatic de veritable vocació, procureu mostrarvos menos interessat. ¿Heu cobrat cinquantatres miserables pessetes de drets de propietat en un mes? Penseu que en Viura en cobra moltes menos y en Guimerà moltes més, y ni l'un se'n plany ni l'altre se'n alaba.

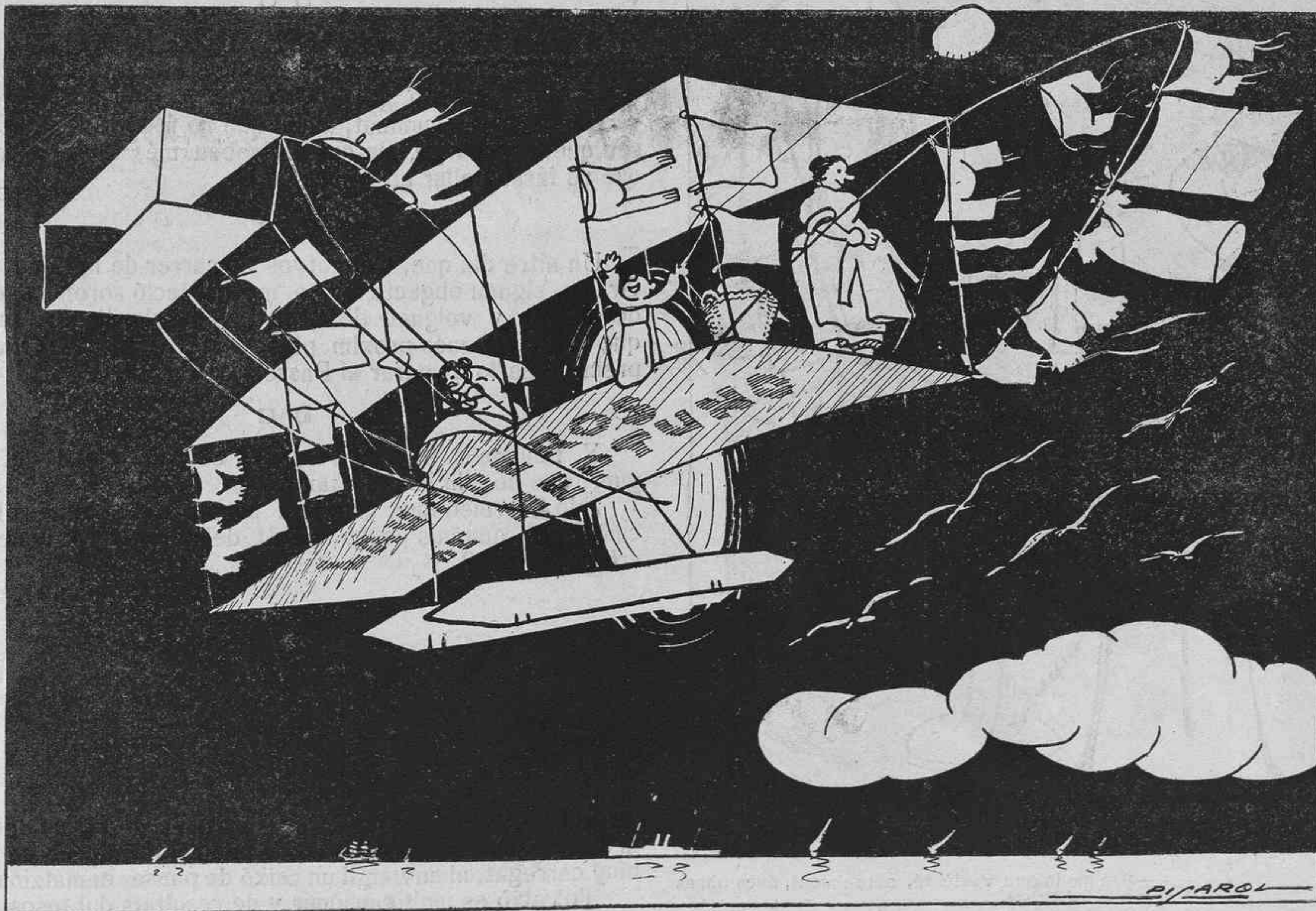
□ □

Pera demostrar clarament que sou el «poeta del poble», haurieu de comensar per procurar la vulgarisació de les vostres obres, fent edicions populars a l'alcans de tothom, y no posantles a preus als quals els nostres obrers no poden arribar.

□ □

Tingueu compte, sobre tot, ab la susceptibilitat refinada del vostre temperament, que un dia pot donarvos greus trastorns.

Un misto, rascant, s'encén y fa llum; però si'l rasqueu

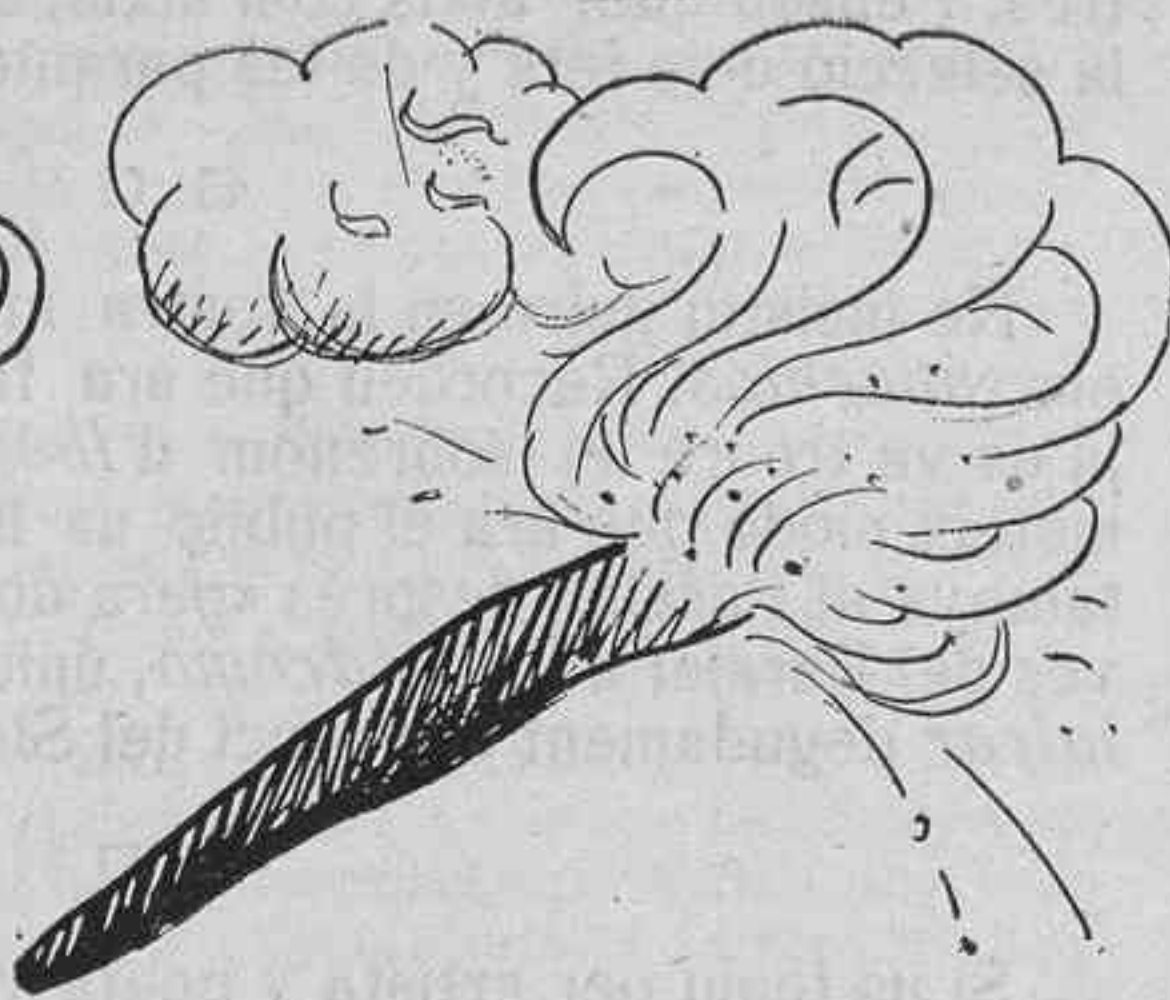
...y'pera estendre la roba arran de nubols.

FOCS Y FOGUERADES

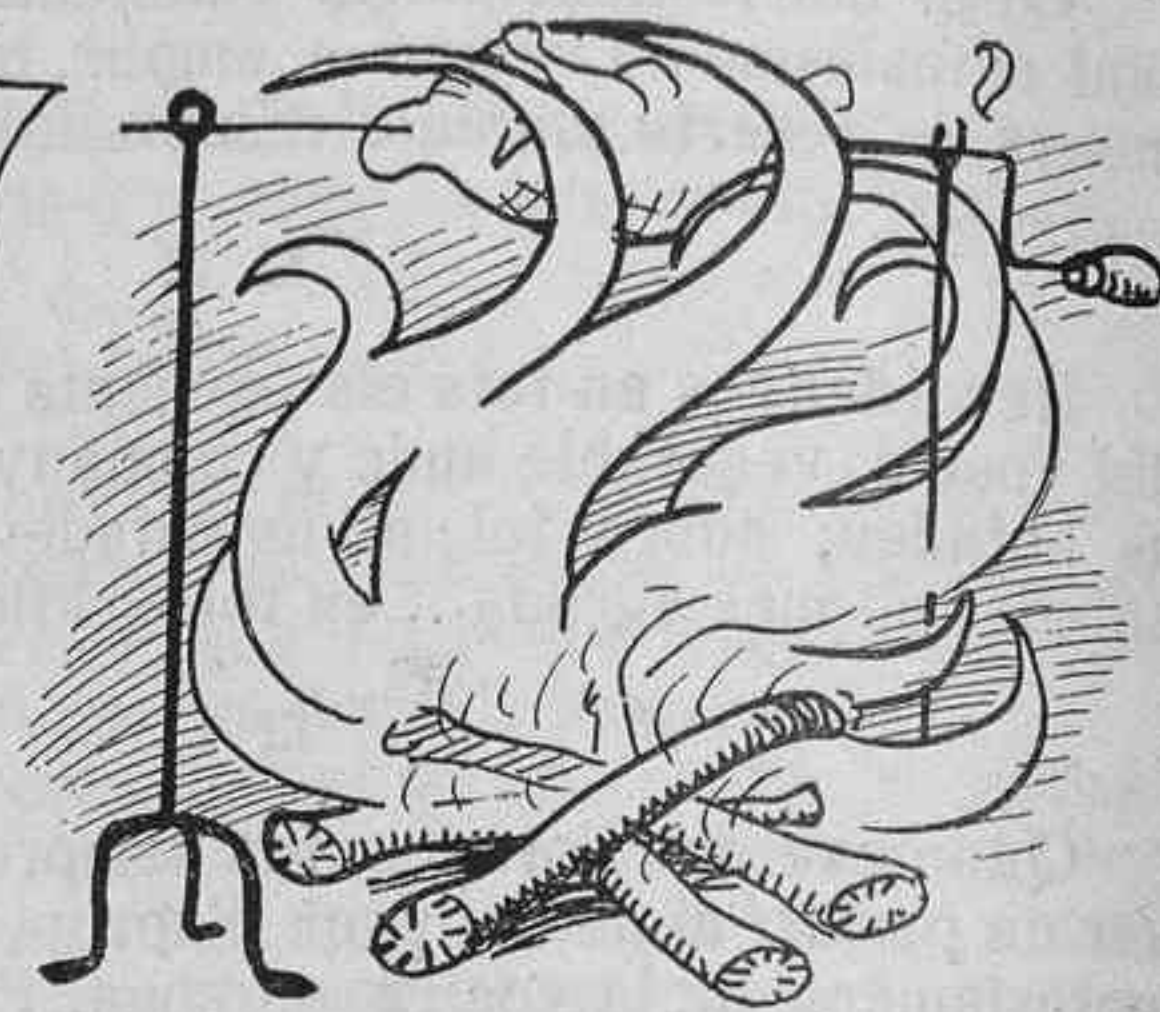
El que prefereixen les noies casadores.

El més estimat d'en Lerroux... quan no gas-tava automobil.

El que entusiasma més al doc-tor Martí y Julià.

El que engresca més als regidors de Barcelona.

massa fort y sense mirament, correu el perill de ferli saltar el cap, cremàrvoshi els dits y resultar inservible.

□ □

No us deixeu enganyar massa per les aficions oratories, que porten molts disgustos; que ja ho diu el ditxo: «L'ovella, a cada bel perd un mosseg». Ara, si es que voleu conservar la verbositat y les dots declamatories ab l'intent de tornar al

Consistori, es altra cosa. Aleshores, tireu al dret; clavèu-leshi sense engaltar.

□ □

Reflexioneu una cosa, y es que'l public no confon pas la vostra obra ab l'obra del Sindicat. El public creu que l'obra del Sindicat hauria resultat probablement bona, si no hagués comensat ab la vostra obra, que era visiblement dolenta.

□ □

Abans de donar una altra conferencia, reflexioneu bé si, per vos y pels altres, per la patria y per l'humanitat, pel present y per l'avenir, pot esser més util una bona comedia inofensiva y plàcida que un mal discurs.

□ □

Si teniu per unics y incondicionals amics an aqueixos que a tot'hora y per qualsevulga cosa us alaben, esteu ben fresc! Cureuvos d'aquesta grossa debilitat. No són pas els millors els que, sistemàticament, diuen que ho feu tot molt bé. Pen-seu que, a la llarga, els que us troben més maco seran els que us faran ballar ab la més lletja.

□ □

Un altre dia que, trobantvos al carrer de la Llibertat de Gracia, sigueu objecte d'una manifestació sorollosa al mitg del carrer y volgueu de debò esquivarla, tingueu present que'l tramvia més proxim passa pel Torrent de l'Olla y no precisa anarlo a agafar al Passeig de Gracia.

□ □

Y, finalment, no poseu aqueixa cara de Crist de Balaguer, que no n'hi hà pera tant.

¿No ho veieu que, ab aquet posat, correu el perill de la caricatura, quan us poseu a tret del mirallet convex de la crítica satírica?

CONSELLER EN CAP

El plat del dia

Si jo tingués odi a un home y volgués desferme d'ell, no m'entretindria pas esperantlo en una cantonada ab un browning carregat, ni enviandli un caixó de panses enmatzinades...

Tot això es molt cansoner y de resultats dubtosos y en-clou, además, el perill de que la justicia se fiqui en l'assump-te, y'ns cridi a declarar, y'ns engarjoli y'ns fassi, al cap de

AUTORS INVERSEMBLABLES

—¿De modo que vostè té, actualment, dues obres teatrals inédites?

—Sí, senyora: un drama català que penso entregar al «Teatro Español» y una comedia castellana destinada al «Teatre Català».

avall, pagar per nou a un ximple que, viu, no valia dos quartos.

No, senyors: ab tota la naturalitat del món regalaria al meu enemic un aeroplà y li diria: —Té, aquí tens l'última paraula de la ciencia. ¡Amunt... y diverteixthi forsa!

Y a les vintiquatre hores, o tot lo més a les trenta, el veuria de cos present, esclafat com una coca, y tindria el gust de ballar la dansa pírrica sobre la tomba que guardaria les seves despulles.

Perquè, entre nosaltres, que no som de cap comissió organitzadora ni ens dediquem a la cria d'homes-uccells, ja podem dirho: tot això de l'aviació no es més que una camama, bona únicament pera omplir els aeròdroms de mirons y fomentar ràpidament el progrés dels cementiris.

Llegeixin les relacions que diàriament publica la premsa mundial y sabran com està, avui, aquest negoci. Volar, se vola molt; però més cap avall que no pas cap amunt.

L'estadística no ment. De cada cent ascensions que's fan en aeroplà, seixanta acaben en pana, trenta cinc acaben en pena y les altres acaben... en la necròpolis més pròxima al lloc del sacrifici.

—Oh!—dirà algú:—Sigui com sigui, lo cert es que s'ha resolt el problema de la navegació aèrea.—

¿Resolt?... Lo que s'ha resolt es l'encariment de l'arnica y la manera de fer esquitxar la mosca als innocents que en veient que un mortal s'aixeca una mica sobre el nivell dels demés, encara que sigui ab màquina alimentada ab benzina, ja'l tenen per un ucell extraordinari.

En l'imbroglio de l'aviació, com en totes les coses humanes, hi ha lo que's veu y lo que no's veu.

Cert que'ls diaris ens conten que Fulano ha volat de París a Londres, que Sutano ha volat de Bruseles a Francfort, que Mengano ha volat de Colonia a Berlin... Però també de vegades ens diuen que Fulano ha tret la primera, que Sutano ha tret la segona, que Mengano ha tret la tercera. Y ¿entendrem, al llegir això, que es que s'ha resolt la manera de treure la rifa?...

Diguin els aviadors lo que vulguin, l'art de volar no des cansa, avui, sobre cap afirmació científica sòlidament demostrada. Com en els exercicis acrobàtics, tot, en la navegació aèrea, depèn del atzar y de la xiripa. Al assentarse en la banqueta del aeroplà, l'aviador compra el bitllet. ¿Surt el seu número?... Un grapat de mils francs a la butxaca. ¿No surt?... Un vehí més al cementiri.

No fa gaires dies, ab ocasió de la mort del gran aviador Kimmerling, un tècnic francès escribia:

«Tots els aparatos d'aviació són perillosos y mereixen ser destruïts. Cada vegada que mor un pilot s'ha de confessar que *no se sab perquè ha sigut*.

»La versió dels diaris sempre es la mateixa: Per una causa *desconeguda*, l'aeroplà ha caigut vertiginosament.

»Aquesta causa inexplicada—acabava dient l'escriptor—es la que ho explica tot.»

Ja sé lo que objectaran, an això, els admiradors d'aquesta nova forma de suïcidi.

«¿Com es, doncs, que tots els Governos s'interessen per aquest invent y dediquen a la compra d'aeroplans sumes quantioses? ¿Per què ho fan?»

¿Volen saberho per què?

En Wilbur Wright, el famós aviador nort-americà mort últimament, va tenir la franquesa d'explicarnosho fa quatre o cinc anys.

«L'aviació, aplicada a fins sportius—va dir—serà sempre d'una utilitat molt limitada; però, en temps de guerra, ¡ah!, en temps de guerra, l'aeroplà està destinat a fer grans coses.»

Veusaquí perquè la cuiden y la mimen, els Governos, aquesta meravellosa «conquesta del progrés»...

Pera ferla sortir, a toc de corneta, el dia que an ells els convingui, a imposar l'ordre per la part de dalt, mentres la cavalleria y l'artilleria l'imposen per la part de baix.

A. MARCH

Cirurgia setcentista

Regirant els llibres d'una biblioteca, ha caigut en les nostres mans un d'antig, titolat CRISOL DE CIRUGIA, escrit en llatí per FABRICIO AQVA PENDENTE, metge y cirurgià insigne de Padua, y traduït al castellà per Pedro González de Godoy.

El llibre ve censurat per D. JOSEPH BUENAVENTURA ROLDÁN, catedratic de medicina de la molt il·lustre Universitat de Valencia, aprovat pel SR. DOCTOR D. TOMÁS DE MURILLO VELARDE, MÉDICO DEL REY NUESTRO SEÑOR y de su REAL CASA Y FAMILIA, y dedicat al Señor DOCTOR DON GASPARD BRAVO DE SOBREMONTA RAMÍREZ, MÉDICO DE CÁMARA DE LOS CATÓLICOS REYES FELIPE IVEL GRANDE, y Carlos II, su hijo, que Dios guarde, del Real Prothomedicato, y Ministro y primer Médico de la Suprema Inquisición. D. C. Ja veus, lector meu, que lo que vaig a oferirte es cosa sèria. Aixís obro a l'atzar y en la pàgina 283 llegeixo l'epigrafi del Capítol 50, que diu: *De los pechos, ó tetas de los hombres, que están hinchadas, como las de las mugeres. En dit capítol l'autor considera superfluo el hablar de la materia, particularmente porque la naturaleza, no temerariamente, ha formado en algunos hombres los pechos, ó tetas, de esta suerte, porque he reparado que todos los que las tienen muy grandes, no tienen pelos en el pecho, y estando de esta suerte, tienen el corazón con poco calor; con que he llegado á pensar, que el designio de la naturaleza de darles tan grandes tetas, ha sido por vigorar el calor del*

SUPERIORITA T

—¿Els gossos trobes que són superiors als homes?... ¿Per què?
—Per moltes raons. En primer lloc, vegin lo que vegin, no ho xerren...

corazón; porque las mugeres, que naturalmente tienen los pechos grandes, ninguna tiene pelo en el pecho, y quién negará que hace el mismo servicio el corazón?

Després d'aqueixa explicació que, naturalment, no deixa de tranquilisar als que's trobin afligits d'aquell mal, l'autor explica el mètode quirúrgic de Paulo, que consisteix en fer una *avertura en forma de media luna y en sacando la gordura se volverá á coser. Pero si acaso la teta, por su mismo peso, y por ser tan grande, estuviere colgada como en las mugeres; esto es si se hubiere alargado tanto, que cuelgue muy abajo: Haremos dos heridas en forma de media luna, que por los extremos vengan á juntarse, de manera, que la mayor comprenda á la menor, y quitando el pellejo que queda en medio y también la gordura, la coseremos también. Pero si por yerro hubiéramos cortado menos de lo necesario, entonces cortando lo que sobra otra vez, volveremos á coser, y lo curaremos con los medicamentos que se curan las heridas, (¡quin mano, en Paulo!).*

Aqua Pendente considera aqueixa operació un poc crudel y, pera estalviarla, proposa: *tomar una esponja nueva y mojarla con lexia con cal viva y exprimirla, y después aplicarla sobre el pecho, y apretarla muy bien con una faja.*

Després, més enllà, en altres capítols, l'autor ens dona a conèixer altres medis quirúrgics, usats pels seus antecessors. Alguns són curiosíssims. Un dels més notables es la manera de cauterisar la melsa, també segons Paulo, qui *hace de levantar el pellejo que está encima del bazo con un ganchuelo, y después con un hierro largo ardiendo que tenga dos botones se cauteriza todo, de modo que cada vez haga dos escaras.* Y a seguit ve una altra manera de curar la melsa endurida, usat per una *persona bien nombrada, á quien muchos daban crédito aquí en Padua, y se llamaba cortadura del bazo, ó desbazarura. Este ponía sobre el bazo endurecido un papel, y sobre el papel los filos de una hacha, y luego con un martillo dava un gran golpe encima del hacha, y de esta suerte despedía, como ya curados, á los pacientes.*

Pera treure les pedres de l'orina, l'autor transcriu la manera d'operar dels antics, de Celso, Paulo y Albucasis:

Antes de llegar á ponerse en el puesto, si es muchacho, ha de pasear un poco, para que se vaya baxando más la piedra al cuello de la vejiga; y para conocer si ya ha caído, se meterá el dedo en el sieso. Paulo dice que, para conocer esto, se ha de sacudir un poco el cuerpo, ó que el enfermo salte de algún lugar alto. En sabiendo que ya está en dicho lugar, se ha de poner el enfermo en un lugar caliente, y con un asiento alto, y á las espaldas ha de haver un hombre de buenas fuerzas, que le tenga abrazado. Luego el ayudante le alargará los brazos y las piernas, y todo junto, brazos y piernas, se atarán muy bien contra los muslos. Y, si fuere necesario, se pondrán otros dos, cada uno por su lado, para que le tengan bien abiertas las piernas...

Lo que fan després d'aqueixes precaucions no t'ho pots pas imaginar, lector amic; tallen sempre en forma de mitja lluna, fiquen ganxos, fiquen els dits fins agafar la pedra y trèurela, costi lo que costi.

Prou: jo no vull iniciarte més en aqueixa dolça ciencia de curar. Els malalts moderns són de planyer, però ho eren molt més els antics. T'adverteixo que aleshores no s'havien inventat els anastessics. Que no se t'ocorri pensar si d'aquí a trescents anys la cirurgia d'ara tindrà també el seu comentador en un periodíc satíric.

P. BERTRANA

VOLIAINA

Confessem que això de l'aviació està plè de trucs amagats y de sensacions inesperades.

Ara mateia ¿qui s'ho havia de pensar que'l fulano que corria ab el negoci del darrer miting aviacionista fugís ab divuit mil pessetes que quedaven a la caixa dels senyors empresaris?

Divuit mil pessetes no són gran cosa, que diguessim; poden perdre's en una nit en qualsevol taula de joc; però cal regoneixer que, entre'ls vols planejats d'aqueixos dies, ha sigut aquet l'unic vol digne de comptarse, tant per l'importancia del premi com per la temeritat que representa l'intrèpida aixecada, encara que aquesta l'hagi feta l'aixerit fulano en vulgar ferrocarril y no en aparato Goupy.

El fracàs de les probes de lo que primer havia d'esser quinzena y després s'ha deixat en desena d'aviació ha sigut gros y convincent. Fracàs pel public, pels organitzadors y pels mateixos avians, que no han pogut lluir ni a mitges la seva habilitat. Pel public, perquè els pocs que anaven assiduament a la pista de Cà'n Tunis, havien d'entornarse'n a casa, la majoria dels dies, sense veure res. Cert es, per això, que durant aqueixa setmana el déu Eol tenia bastanta bufera y els vendavals de vent han fet impossibles la major part dels programes anunciats. Siguem sincers y donguem la culpa als déus quan la tinguin y la raó als homes quan se la guanyin.

L'única cosa que no ha fracassat del tot en el miting es l'astucia d'aqueix fresc que, després de fer el paquet de la calderilla, se n'ha anat tranquilament, sense pilotar cap aparato, deixant els mals de cap als altres.

El premi d'altura se l'ha ben guanyat en Lacombe, aixecantse a més de mil metres; no hem de discutirli la valentia. Però lo que es el premi de recorridó, segons opinió unànime d'intel·ligents y de profans, se l'emporta el mano de les divuit mil pessetes.

Vegin què tal haurà sigut el seu magnífic recorridó, que's va perdre de vista y, encara que algú espera el seu aterratge ab candelletes, lo probable es que no's torni a deixar caure mai més per Barcelona.

XARAU

AVÍS Ab motiu de la festa extraordinaria de la pròxima setmana, el vinent número de L'ESQUELLA sortirà el dijous, dia 27.

DAVANT L'ESQUELA

—¡Carambes!... ¿En Palaudaries es mort?... ¡Ah, no..., si es el cap d'any!

* AUTOMÓVILES *
* MARCHA LENTA *

Entre les moltes disposicions municipals que resulten eminentment ridícoles per la seva escassa eficàcia s'hi compta aquesta dels lletreros blancs damunt de fondo blau que's llegeixen en la major part de les cantonades del carrer de Salmerón, de Gràcia.

Impassibles, nous, flamants, els lletrerets de referència adverteixen, ab el seu tipo clar y elegant, a tots els automobilistes que passen per l'antic carrer Major; els adverteixen la conveniència d'atenuar la marxa, de deixar d'anar com uns mals esperits, de correr per aquell indret de molt trazit a una marxa lenta que eviti tota mena de perills als vianants.

Però, jo ja ho veig: surt de l'interior de Barcelona un monstre d'aqueixos de fer camí, y, es clar, ab l'afany d'amidar carretera, d'aixecar pols y d'escampar vapor de benzina ¿qui es capas d'aturarlo, al ser al cap-d'amunt del Passeig de Gràcia?... O, al revés, arriba un auto procedent de *La Rabassada*, ab el senyoret malhumorat y el *chauffeur* mort de sòn y de fastig, ¿qui'l detura a l'arribar a la Plassa de Lesseps? Y, sobre tot, ¿qui'l deté pera ferli avinent una cosa tan insignificant com aquesta de que'ls automobilistes tenen obligació de refrenarse en aquell punt?...

* AUTOMÓVILES *
* MARCHA LENTA *

Sí, sí!... Marxa lenta m'has dit!... Ni el dret a la protesta ni a l'indignació us queda. Com que aixís que obriu la boca pera llensalshi un reneç ja us han deixat ab un pam de nas, allunyantse de vosaltres y del lletrero furiosament.

Ademés, pera enterarse de la disposició s'ha de llegir el lletreret y... ¡qualsevol el llegeix anant a la velocitat usual dels nostres automobilistes!... Per això, desde'l seu punt de vista, els *chauffeurs* tenen raó: els lletreros no serveixen sinó pera'ls que ja van a «marxa lenta»; aquets sí que poden entretenirse en llegir cartells clavats a les cantonades; però els que van a marxa natural (60 per hora!), aquets no llegeixen res, y fan be, perquè, encara que volguessin, no podrien.

Un medi hi hauria de donar eficàcia als *affiches* de l'arcaldia, y es: a cada cantonada, dessota de cada lletrero, un parell d'urbanos ben sapats podrien cuidar-se de fer parar els autos y, ab molta amabilitat, invitar a les persones que'ls ocupen a llegir la disposició municipal:

—Alto!... Un moment!... ¿Volen fer el favor de passar els ulls per aquesta placa?

Quan menos, aleshores, tindriem la seguretat de que'ls interessats s'enteren de la disposició.

Y sinó, un altre medi més eficas encara:

Res de lletreros.

Un canó d'artilleria a cà'n Juncosa y un altre als Josepets...

O això, o deixarse esclafar impunement com han fet fins ara els bons graciencs.

NOVEDADES.—L'extraordinari poeta castellà don Ramon Maria del Valle-Inclán, ha donat una nova mostra de la seva alta inspiració, ab la farsa *La marquesa Rosalinda*.

Es, en Valle-Inclán, el primer artista de la paraula que tenim avui a Espanya; ningú com ell té el dò de convertir la parla castellana en música; els seus versos, els seus dialectes, els seus parlaments, s'escolten ab el mateix gust y el mateix reculliment silenciós ab que s'escoltaria una sonata de Beethoven. No té, doncs, res d'extrany que la seva darrera producció, *La marquesa Rosalinda*, tot siguent d'una tan feble construcció com a obra teatral, que no resistiria el més petit anàlisi, hagi aixecat un chor d'alabanses unanims.

L'acció de *La marquesa Rosalinda* es nula; allí els personatges no fan altra cosa que entrar per un costat y sortir per l'altre, però's diuen coses tan boniques y, més que boniques, tan ben dites, que acaben per distreure de lo que fan, pera atendre sols a lo que diuen.

L'interpretació molt inferior a l'obra, fent l'excepció de la senyoreta Blanco, que feu una *Colombina* senzillament deliciosa; ni el senyor Díaz de Mendoza, ni molt menys la senyora Guerrero, interpretaren ab justesa els seus papers.

—Dimars tingué lloc l'estrena de *Doña Desdenes*, d'en Linares Rivas. L'obra ja diu l'autor que es inspirada en una opereta húngara, però, si no fos aixís, s'assemblaria també a algunes obres del repertori antic castellà, sobre tot a *Militares y paisanos*.

L'assumpte es infantil y gastat: un regiment en campanya que destrueix la tranquil·litat d'una casa quieta y reposada; la senyora reviu antics amors, les minyones y senyoretetes s'enamoren de soldats y oficials, y no hi falta el consabut soldat tonto, que fa riure ab les seves bestieses.

L'obra sigué aplaudida, y com se presta, además, pera lluir vistosos uniformes y trajos de cà'n Paquin y altres modistos de moda, es l'obra apropiada pera'l public de la senyora Guerrero.

L'interpretació, molt bé.

TÍVOLI.—El dissabte passat va celebrar son benefici la simpàtica tiple còmica senyoreta Montoro. No cal dir que'l public de Barcelona que li té moltes simpaties, va omplir el teatre, no cansantse d'aplaudir en tota la nit.

El seu camerino va veure's omplert de presents y de flors.

Demà, dissabte, celebra el seu el popular Pepe Fernández.

ESQUELLOTS

No'totes les traduccions del francès resulten.

Prou ne deu estar persuadit a hores d'ara l'aspirant a Bonnot que'l dissabte al mitg dia, en un lloc tan concorregut com l'extrem del carrer de la Princesa, tractà d'apoderarse del saquet de diners que un cobrador portava tranquil·lament a coll.

Aquestes coses, a París, poden agradar y tenir exit. Aquí, menos refinats, per ara no van bé. Forsa eloqüentment va manifestarho el public al frustrat apatxe, improvisant en honor seu un petit Nogent-sur-Marne de còsses y cops de puny.

**

Lo que ara convé, bromes apart, es que les autoritats y els veïns obrin l'ull y extremin la vigilància. De la bicicleta al automòbil s'hi salta molt fàcilment.

Y l'obra que'l dissabte sigué estrepitosament xiulada y fins patejada, podria ser que, millor traduïda y editada ab més cura, com ara sol dirse, dongués qualsevol altre dia excelent resultat.
 ¿Estamos?

UNA notícia interessant... pera'ls que tinguin vint duros en un recó y vulguin treure'ls a orejar.

Dintre de breus dies posarà en circulació l'Ajuntament unes noves làmines del Deute municipal al 4 per cent, que no valdran més que 100 pessetes cada una.

—Aixís— diuen els financers de la Casa Gran—els obrers estalviadors podran col·locar els seus quartets a guany de mica en mica.—

Y aixís—afegim nosaltres—el dia que l'Ajuntament tingui una forta *pana* econòmica, el coro de reclamants que's congregui al pati de Casa la Ciutat serà més gros y l'escandol que allí s'armi, més formidable.

**

Una curiositat.

De la nova emissió se'n dirà *Serie F*. Deixem al discret lector el cuidado de buscar el significat d'aquesta lletra cabalística.

F...! ¿Què voldrà dir?

¿Fatal?... ¿Funesta?... ¿Fràgil?...

EN aquet món tot se compensa.

Com ja recordarà el lector, en l'incendi del cine de Villarreal varen morirhi unes setanta persones.

Doncs bé. Una veïna de la mateixa població acaba de donar a llum, d'una sola vegada, tres criatures—dos nens y una nena—en perfectes condicions de vida.

Aixís, aixís es com s'aixuguen els dèficits.

Perquè ¿quí dubta de que, ab uns quants cassos com el d'aquesta bona senyora, el cens de Villarreal no tardaria gaire a tornar a quedar equilibrat?

PLAN DE CAMPANYA

—¿Que'n pendras molts de banys de mar?

—Fins que trobi algú que'm porti a pendre banys de terra.

ANUNCI que haurien pogut insertar els diaris aquesta setmana:

«Quien á precios sin igual
 y en época no lejana
 vendió colchones y lana
 en su tienda «La Formal»,
 hoy, por motivo especial,
 á ella vuelve nuevamente
 y al que ahora de ella está al frente
 le larga, sin más razones,
 con muchísimos colchones,
 cinco tiros formalmente.»

fa vuit dies, el pressupost de Guerra, y els diputats ruthens s'havien fet el proposit de no deixar-lo passar.

Y varen conseguirho.

Comensà el senyor Barczynski un discurs d'oposició a les deu de la nit, y els rellotges tocaven les 12 del dia quan va acabar-lo. ¡Catorze hores havia estat l'home caragolantlasi!... Al darrera seu va posarse a enraonar el diputat Tréfic, y a les set del vespre encara no donava senyals de fatiga...

Però'l Govern sí que'n va donar. Vensut per aquell inestroncable doll de paraules, no tingué més remei que proposar una capitulació honrosa y al efecte entrà en negociacions ab el grupu enemic.

Ja ho veuen els nostres mansissims diputats.

De Viena, no sols ne rebem les cadires, el pa y les operetes còmiques.

¡També ens venen d'allí els alts exemples!...

SONT són aquets diputats que devegades intenten fer obstrucció als projectes del Govern, però, posats a la feina, no saben com sortir-se'n?

¿Volen apendre'n d'obstruir de debó y ab eficacia quasi segura?

Arríbinse a Austria y en el Parlament de Viena els en donaran llissons.

**

Se discutia, en la Comissió corresponent, precisament avui

CALLA!... ¿Què es això que diu aquet diari?

«La Unión de Tramoyistas...»

¿Serà una associació formada per alguns concejals?...
 Veïam, veïam...

«La Unión de Tramoyistas, constituída por empleados de teatros, cines y cafés-conciertos...»

¡Ah!... Respirem.
Val més aixís.

DESDE'l cartell, que es un nyap,
fins als vols, que Deu n'hi dó,
en el Miting d'Aviació
ningú va trencarshi el cap.

DE la crònica d'espectacles d'un diari local:

«...Canta el poeta en una música deliciosa y rica, desgranando sobre la escena las infinitas perlas...»

¿D'un collar?... ¿D'uns rosaris?... ¿D'una joia qualsevulga?...

No, senyors.

«... las infinitas perlas de su fastuosa lira...»

¿Què'ls sembla? Una lira feta de perles.

Aquestes coses, diguemho ab l'legitim orgull, únicament se veuen a Barcelona.

Y encara, no més en una casa:
Escudillers Blancs, 3 bis, baixos.

QUE no ho saben?

Ara resulta que don Alejandro, cremat per tots quatre costats ab els pertorbadors de mitings, ha protestat públicament de l'acte que varen representar al teatre del Bosc alguns dels seus amics.

¡Ara vegin!

Si això no es pura comedia, l'autor de la sarsuela del Bosc devia esser en Guerra del Río, que es un deixeble d'en Lerroux dels més aprofitats.

Un deixeble que al seu mestre
li darà molts disgustets
si aviat no li compra un auto
y una torre als Josepets.

VAJA!... A Fransa ja se'n adonen.

«Considerant— diu l'arcalde de Lyon, en una ordre que acaba de dictar— que l'exhibició en els cinematografs de películes animades d'actes criminals constitueix una publicitat escandalosa y un espectacle desmoralisador per lo que pot influir en la consciencia de la gent jova, queden proibides les citades películes.»

Quan encara aquí ressonen els tiros del extrem del carrer de la Princesa, ¿pot darse actualitat més fulminant que la que palpita en aquestes paraules?

**

Advertirem, pera desvaneix els escrupols que algú pugui sentir, que Lyon no es cap poblet de mala mort, ni allí mana la gent de la *calle de Caspe*, ni en La Cierva hi té gota d'autoritat.

Per lo tant, animarse!...

En aquet Barcelona, ont tan aficionats som a copiar totes les novetats franceses, fins les de gust més dubtós, a veure quin dia ens fem nostra la bona pensada del arcalde de Lyon.

HALA!... Que vagin els criticons malhumorats dient que Espanya al Rif no fa més que badar y que això de portarhi la civilització són qüestions.

Perquè ho sàpiguen, a Ceuta estan ja a punt de celebrar uns Jocs florals, ab la seva flor natural, els seus honorables mantenedors y la seva gentil reina de la festa.

¡Eh!... ¿Això no es un signo de civilització ben marcat y ben gros?

Pera completar-lo, no més hi faltaria que, l'endemà del repartiment dels premis, els autors no premiats y els favorecuts pel Jurat se'n diguessin quatre de fresques.

—Decididament ¡això es Espanya!— diria tothom, —¡això es Espanya!

IDILI XAFOGÓS

—¿Per què't vui tant, al estiu?
Perquè ara, al estiu, tot viu.
—Ja ho sabia això, Feliu...
¡fins les cuques!

L'HEREU PROGRESSA

—Sembla molt avensat aquet xicotet.
—¡Què diu?... Miri ja té tres caixals sortits... y li suen els peus.

LA Otero s'ha cansat de ser estrella de *music-hall* y aspira a brillar en altres cels més blaus y més amples.

A títol de proba, el dillurs va debutar a l'«Opera Còmica», de París. Ara apendrà desseguida *Cavalleria rusticana* y en quant tingui un petit repertori, ja volar!...

A volar... y potser a anarse'n de bigotis com un vulgar aviador.

Perquè, en els *music-halls* n'hi ha prou ab ser guapa.

Y en els escenaris de debó, com deia el mestre Thomas, també es convenient saber cantar...»

ACUSEM rebut:

A l'«Associació dels Amics de la Festa de l'Arbre», d'unes invitacions pera assistir al seu XV.é festival, que tingué lloc, ab gran animació, diumenge passat, a l'Avinguda del Tibidabo.

Y al «Círculo Musical Bohemio», d'un interessat programa-invitiació, pera assistir al concert número 5, que's degué celebrar

ahir, dijous, en el «Centre Aragonés» de la Rambla de Santa Mònica.

Mercès a tots.

LLEGIM:

«Coruña, 13.—El capità d'un vapor noruec ha manifestat a les autoritats que ahir, a les nou de la nit, a poques milles del cap Peñas, va trobar un barco de vela ab la quilla al sol.»

¿Y eren les nou de la nit?

Dispensin! Seria ab la quilla a la lluna.

UN escriptor bastant dolent và a casa el metge. Aquet, després d'inspeccionarlo, exclama:

—Senyor meu, vostè no hauria de fer treballar gens el cervell.

—¿Es dir que no puc escriure cap novel·la?

—¡Ah, això sí, home! ¡Tantes com vulgui!

Del calaix d'un sabi

RECEPTA CONTRA LES CREMADES

Piula per aquí, coet per allà, trons, petards, bengales y corre-cames, aquets dies totes les energies y tots els centims de la quitxalla's gasten en focs y foguerades. Y, com que de les rialles en venen ploralles, succeeix sovint que'ls pobres infants, que en les revetlles de Sant Joan y de Sant Pere tenen tanta alegria encenent fogueres y disparant tota mena de projectils pirotècnics, acaben ab desgracia y se socarrimen el nas, o's fan una cremada a les mans, a les cames, o en llocs més delicats encara.

Si les bones mares sapiguessin el gran remei que es, pera tota mena de cremadures, una mica de llard barrejat ab rovell d'ou, a l'arribar aquestes diades tan *fogoses* sempre tindrien a punt aquet senzill y economic unguent, que s'aplica en un drapet de tela damunt de la llaga y que s'ha de renovar cada vegada que comensa a secarse.

L'Ignasi Iglesias, que sempre està tan *cremat*, s'hauria de apuntar aquesta recepta en la seva llibreteta de... *Derechos á cobrar*.

SOLUCIONS als darrers Trencap-caps

A la Xarada I: *Notari*.—A la Xarada II: *Vilafranca*.—A la Xarada III: *Quiteria*.—A l'Anagrama: *Tano-Nota*.—A la Targeta: *La barca nova*.—A la Conversa: *Rafel*.—Al Jeroglific I: *Dos deus y deu, trenta*.—Al Jeroglific II: *Castelltersol*.—Al Jeroglific III: *Ab tantes notes no's nota re*.

A LA RAMBLA DEL MITG

—¿Còm es que tots els arbres que planten davant d'aquesta fonda's corsequen?
—Home, també s'hi corsecaria vostè plantat aquí al davant.

TRENCA-CAPS

XARADES

I

—¿Sabs perquè *dos-tres* la tot?
Perquè ha anat a *hu-dos-quarta*,
ab la seva tia Marta,
a visità al seu nebot.

FRANCESCH VILANOVA M.

II

—¿Que no vas a *prima-dos*?
Mira que ja es tard, Agnès.
—La *Total* quan tingui sòn.
—Ah, *bueno*, a mi no'm fa *tres*.

MANEL B. FONTÁS

ANAGRAMES

I

An en *tot tot* de la Ramona
el van *total* a Barcelona.

R. VALLS

II

Varen anà a *Barcel-tot*
des promesos, per Nadal,
a coneixe' a un seu nebot,
fill d'en *Maria-total*.

PEP CISTELLÉ

TARGETA

D.ⁿ A. GIRÓ BATALLÉ

ALELLA

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el titol d'una sarsuela castellana.

DANIEL MAJOR (CHERTA)

CONVERSA

—Vès que'm fa, a mi, que'l teu germà vingui o no a la torre.
—¿Quin germà?
—El que t'acabo de dir.

J. M. y V. (BARBER FIGUERENC)

JEROGLIFIC

Qui No

PEP CISTELLÉ

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

QUEVEDO

SU PROSA MÁS FESTIVA
Sus versos más chistosos

Precio: 2 reales

FELIPE TRIGO

EL MÉDICO RURAL

Novela

Un tomo: Ptas. 3'50

LA CIUDAD DE L BARCELONA

Guía * LOP *

Un tomo con tapas tela . . . . . Ptas. 2'50

El hogar y el trato social

Arte de embellecer la vida

por LAURA GARCÍA DE GINER

Un tomo: Ptas. 4 — Encuadernado: Ptas. 5

DEMÀ, DISSABTE, DIA 22 DE JUNY
NÚMERO EXTRAORDINARI DE

La Campana de Gracia

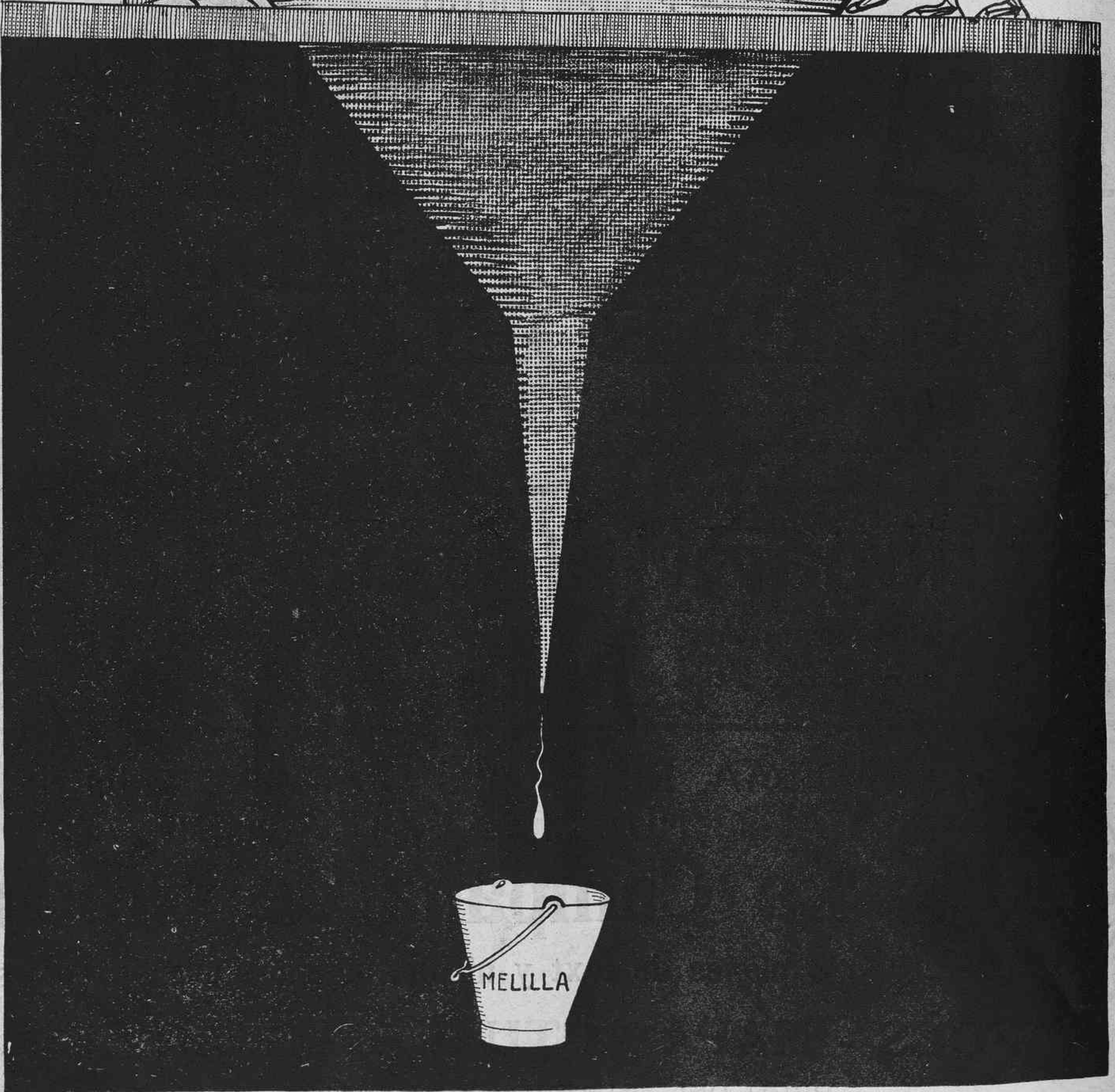
8 planes de text y ninots, alguns d'ells en colors

FOCS - MAPA ACTUAL D'ESPANYA

PREU DEL NUMERO: 10 CENTIMS

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'OBRA DE BENEFICENCIA

Un embut misteriós
vist de sobre y vist de sota.
Els hi aboquen pel broc gros
y ell raja de gota en gota.